

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De SS. Caprasio & Fide martyribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

MARTYRIUM SS. CAPRASII ET FIDELI,
 VT EXTAT IN PERVETVSTIS MS. CODICIBVS,
*quibus consentiunt antiqua Martyrologia hoc loco & VI.
 Octobris, vbi S. Fidei meminerunt.*

Octobris 20
 Parentes &
 patria S. Fi-
 dis.

Eccī. 24.

Senilis ma-
 tuntas in
 virgine.

Sistitur ad
 tribunal Da-
 ciani.

Iudex niti-
 tur blandi-
 tibus & mu-
 neribus eam
 subvertere.

Psal. 114.

Constans
 eius respon-
 sum.

Affatur in
 craticula, &
 grauius tor-
 quetur.

ANCTA Fides Agennensium ciuitate oriunda fuit, & ex parentibus clarissimis splendidissima proles procreata, alumna loci illius in ortu, facta est patrona in passionis obitu. Nobilis quoque veterum & generosa stirpe parentum, facta est Christi munere nobilior: quia candida stola virginitatis induta, fulgens fide, in Domino Iesu Christo odorem bonæ suauitatis protulit. Hæc prima in ciuitate Agenno decus & exemplum martyrij cunctis Christianis fidelibus fuit. Vitam nanque temporalem perdere voluit, vt possideret æternam: quia ab infantia cunabulis Dominum Iesum Christum dilexit, & suum duxit esse authorem. Iuuenis quidem illata passionis fuisse dicitur tempore, sed sensu & opere senex manebat. Pulchra erat facie, sed pulchrior mente: virginitatis quoque candore formosissima, vultusque hilaritate serena.

Eodem igitur tempore præses sceleratissimus, nomine Dacianus, directus à profanis Imperatoribus Diocletiano & Maximiano, qui tunc Romanæ arcis primatum regere videbantur, cum Agennensem urbem ingrederetur dolo instigatus diaboli, quatenus sacrilegos beneficijs remuneraret, atque Christianis ibidem metu ipsius latentibus atrocissimas pœnas inferret, continuo beatissimam virginem Fidem iussit accersiri & suis conspectibus representari. At illa se sponte ministris offerens, corpusque suum vndique signo sanctæ Crucis muniens, orabat ad Dominum, dicens: Domine Iesu Christe, qui tuos semper in omnibus adiuuas, adesto nunc mihi famule tuæ, & præbe ori meo sermonem acceptabilem, quem in conspectu tyranni huius respondeam. Et armata vexillo sanctæ Crucis in fronte, ore & pectore, sanctoque roborata spiritu, hilari animo perrexit. Cum autem adstaret coram præside, ait ad eam blando sermone: Quod est nomen tuum? Cui sancta Fides, nullo perterrita metu, respondit: Fides nomine & opere vocor. Præses dixit: Quis cultus religionis ac fidei tuæ? Sancta Fides respondit: Ab exordio iuuentutis meæ Christiana sum, & Domino meo Iesu Christo tota mentis deuotione deseruio, illiusque nomen confiteor, illi me tota intentione committo. Præses verò callida simularaque tranquillitate paulò indulgentius respondit: Accipe, inquit, o iuuenula consilium pulchritudini atque iuuentuti tuæ necessarium, & cessa ab hac confessione, & sacræ Dianæ sacrificia, quia ipsa est sexui vestro consimilis: & multis muneribus te amplificabo. Quam promissionem Christi virgo velut nihilum reputans, irà respondit: A patrum traditionibus cognoui, quia omnes diuinitum dæmonia sunt, & tu mihi blanditijs persuadere vis, vt ego eis sacrificare debeam?

Præses verò ira motus, ait ad eam: Vt quid præsumpsisti deos nostros dicere dæmonia esse? Aut prostrato corpore quanto cyus dijs sacrificia, aut diuersis te faciam interire tormentis. Tunc sancta Fides secunda de præmio, exemplo magnorum martyrum roborata, has audiens minas, & desiderans à terrena vita ad supernam gloriam migrare, in hanc vocem prorupit, dicens: Ego pro amore Domini mei Iesu Christi non solum pati diuersa sum parata tormenta, sed etiam mortem pro eius confessione subire desidero. Tunc præses magis succensus, iussit satellitibus vt sanctam virginem inferrent in lectum æreum, & superpositam per quatuor partes extenderent, ignemque supponerent, vt eius tenera membra tam crudeli disrumperentur supplicio. Itaque candentem craticulam sancta virgo vltro conscendens, diuinitatis membris per quatuor partes extenditur, lorisque ferreis coarctata, per flammeam cratem prouoluitur. Cui impij ministri ferreis batillis prunas ardentes subijciunt: adipeque & flammis inæcto, ad latera vsque torrida incendia subuolare cogunt. Quod videntes qui aderant, vna voce clamauerunt, dicentes: O impietas & iniusta iudicia, innocens & Dei cultrix, & primæ dignitatis honore præfulgens, cur absque vilo facinore grauissimis supplicijs mancipatur? Multi enim qui videbant sanctæ Fidis constantiam, credi-

crediderunt in Dominum Iesum Christum, & gloriosam sunt martyrij coronā con-

Multi cre-
dunt.

secuti.
Dum hæc ita ageretur, à Deo electus, martyrque futurus, sanctus Caprasius cum cæteris Christicolis persecutionem sacrilegi tyranni declinans, ad septentrionalem vrbis plagam sub foramine cuiusdam rupis positus latebat, & omnia, quæ intrâ muri ambitum gerebantur, clara oculorum acie exindè prospiciebat. Qui sub eiusdem diei articulo, ab ipso speluncæ foramine ad vrbis propugnacula ad spectum dirigens, vidit sanctam martyrem super carbonum incendia impiorum immanitate torqueri. Eleuatis igitur oculis, & cælum intuens, orationem Domino profusis precibus effundebat, vt famulam suam in præsentem certamine faceret esse victricem. Rursusque athleta Christi eleuatis oculis in cælum tota mentis aueritate prospexit, & iterum humo prostratus petebat à Domino, vt ei cælestem ostenderet virtutem. statimque petitionis suæ desideratum consecutus est effectum. Vidit namque de nubibus columbam, vt niuem candidam descendere, & coronam interlucentibus gemis supra solis splendorem rutilantem, cælestibusque margaritis refulgentem, super caput gloriosæ martyris ponere. Ipsam quoque Dei famulam niueo splendidoque habitu indutam prospiciens, agnouit perpetuæ salutis brauium esse assecutam, quam tanto munere videbat ditatam. Columba igitur è cælo veniens, vt diuina potentia in reliquum tempus circa martyrem sacram mirabilior fuisse prædicaretur, blando alarū volatu dulcique pennarum applausu cum imbrifero rore, totam vim flammaram extinxit, pyramque incendij torridi quasi irriguis fontibus tali volatu repressit. Vir etiam sanctus vidit beatissimam Fidem veluti pugilem egregiam, non tortorum ictibus læsam, non igni exustam, neque corpore fauciatam, sed cælestibus ornamentis stare redimitam. Quam virtutem tam præclaram tamque mirabilem mox vt prædictus Dei famulus Caprasius oculis spiritalibus conspexit, supernis gaudijs dignam eam futuram intellexit.

S. Caprasius
ex latebra
videt virgi-
nem in crati-
cula tor-
reti.

Visto eius.

Ignis per
columbam
diuinitus
extinguitur

Virgo ma-
net ab igne
illaesa.

Tunc securus non imparibus meritis eandem gloriam subiturus, rupem, sub qua habitabat, dextera sua percussit, & continuo inde fons iugis aquæ emanauit. Quæ usque in hodiernum diem currens indeficiente salutis remedium cunctis aduentantibus in virtute Dei præstare non desinit. Quocumque enim tædio languorum quilibet derentus fuerit, mox vt de ipsius rupis fluente haustum gustauerit, optatam salutem recipiet meritis ipsius sancti martyris. Hic ergo vultu hilaris, spiritu alacer, corde intrepidus, cæteris ignorantibus ad locum, vbi gloriosa virgo & martyr Fides flammaram incendia sustinebat, improuisus aduenit, Christum publica voce prædicans. Quem statim ad audiendum impius tyrannus suis aspectibus statui iussit. Ille vero intrepidus coram eo stetit, & præses eius nomen, patriam, genusque requirit. Ad quæ sanctus Caprasius dixit: Inprimis quod præclarum est Christianum me confiteor, & in regenerationis lauacro Caprasius à sacerdote nuncupor. Hoc audito, præses blandis eum coepit lenire sermonibus: Video, inquit, te decorum iuuenem, qui si forte sermonibus meis acquieueris, poteris in palatio summorum principum amicitia perfrui, & multa prædia consequi. Tunc S. Caprasius cælestibus admonitus mirabilibus, sanctæ Fidis martyris exemplo ad supernam gloriam spem totam figens, ita respondit: In illius desidero habitare palatio, quæ à baptismo dilexi & redemptorem omnium in se credentium agnouit. Præses dixit: Vellem te, o iuuenis, ab hac malefana pertinacia reuocare, & prædiorum amplis possessionibus ditare. Ad hæc S. Caprasius respondit: Ab illo credo consequi indeficientia prædia, qui est fidelis in verbis suis, & sanctus in omnibus operibus suis. Præses ergo vt vidit immutabilem eius mentem & inuincibilem sermonem, ait suis: Vereor cum homine isto diutiùs verbis concertare, nè ab eo iurgijs fatigatus vincar. Tunc iubet ministris suis eum assumi, & sine pietate carnes eius laniari. Cumque hoc factum fuisset, fortiter pœnas tolerauit, atque alacri vultu constanter Christi nomen populis præsentibus prædicauit. Qui pietatis affectu super eum lachrymantes, magnoque eiulatu frementes, vna voce clamabant, dicentes: O impietas & inaudita iudicia, cur sanctum Dei & omni pietate ornatum tanta crudelitate vis perditum iri?

Fons miraculose exoritur ad tantum manus viri Dei.

S. Caprasius exemplo S. Fidei animarum, Christianum se proclamat.

Egregium eius ad præsidium responsum.
Plal. 144.

Grauius torquetur, nec vincitur.

Erat enim sanctus martyr amabilis omnibus, & inter tormentorum examinationem speciali decore vir Angelicus. Cuius constantiam nulla iniuriarum vi superandam, nulloque excogitatorum argumento cruciarum reprimendam, duo fratres, nomine & meritis Primus & Felicianus admirantes, amore Dei anhelos pectore fla-

Constantia eius.

Primus &
Felicianus
martyribus
sele associat

grantes. tam fide quam opere continuo huic se agoni sociauerunt, mortisque periculis alacriter iniecerunt. Quos omnes ad iugulum mortis vna conspiratione collectos mox ut vidit saeuus ille carnifex, blandimentis eos demulcere minisque terrene coepit: sed nec sic villo modo flectere potuit. Sicque ira graui commotus, vbi se aduersus eos nullatenus posse prevalere sensit, ad vltimum data sententia, omnes simul cum beata virgine & gloriosa martyre Fide duci ad delubrum praecipit, vbi aut dijs immolare, aut capitibus flexis, omnibus certum esset debere vitam finire. Ducti sunt ergo Christi milites vna cum beata Fide ad praedictum locum. Ibi vero cum nulla vi possent compelli ad sacrificandum, capitibus caesis vnus diei hora cum triumpho martyrij, ad coronam gloriae feliciter simul peruenire meruerunt: ut quibus pulchra & venerabilis extitit in fidei constantia societas, esset pulchrior atque excellentior in martyrij societate felicitas. Dignum nanque & felicem Agenensis vrbs deputamus locum, qui origine martyrum floruit, atque per eorum gloriosa certamina fidem Christi promeruit, & post agones tumulanda eorum corpora recepit: Quos Christus cum summa veneratione caelestium virtutum, inter beatorum spirituum consortia ouantes afficiuit: cum quibus stola immortalitatis decorari, & corona immarcescibilis gloriae laureati, inenarrabili claritate perfruuntur, atque cum Deo & Agno sine fine regnaturi, diuinae visionis iucunditate potiuntur.

Apoc. 7.

Cum à fide
dentibus eorum
corpora collecta
sepeliuntur.

S. Dulcitius
Episcopus,
sanctorum
corpora eleuat,
& in ecclesia S. Mariae recon-
dit.

Miracula
ad sepulcrum
eorum,

Horum autem corpora tormentis miserabilibus lacerata, caesisque capitibus obtruncata, infidelis gentilitas in platea tanquam neglecta reliquit: quae deuota Christi plebecula cum summa veneratione latenter colligens, & sacri effusionem sanguinis mundissimis pannis extergens, in loco tanta sanctitati digno sepulturae commendauerunt, vbi non tam sepelisse eos, quam metu tyrannorum abscondisse viderentur. Graui enim perculli pauore, verebantur ne sanctorum corpora malignorum inuidia aliò transferrentur, vel quod nefarium est tetrus vicini fluminis gurgitibus submergerentur. Sed Dei prouidentia à fidelibus actum est, ut vrbs quae eos habuerat inquilinos triperito honore, videlicet ortus, passionis ac sepulturae ditata, eisdem ad promerendam Dei omnipotentis gratiam habere mereretur & patronos. Quo in loco multis annorum recursibus iacuerunt sancta corpora, donec ablata omni gentilitatis prophanitate sanctus Dulcitius Episcoporum susciperet, & pastorem curam gerens, pro omnium salute vigilaret. Cui ante omnia placuit, ut sanctorum martyrum reliquias ab indecenti loco eleuans, in eorum veneratione constructa noua basilica, in lucem efferret, ecclesiam ipsam sanctae Virginis titulo dedicans. Qui cum tantum thesaurum aperire non incredulus, sed metu & reuerentia territus, dubitaret diutius: ad vltimum per quietem noctis admonitus, ne negligenter dimitteret quod fideliter crederet, conuocatis monachorum turbis, ac reliqui ordinis praelatis, secretum suum omnibus detegit, quorum consilio adiutus, ad effectum vsque perduxit. Eorum autem & votis cetera plebs concordans, sanctorum reliquias de ignobili loco erigunt, & in locum sacrum recondunt, quorum meritis ad salutem omnium innumera caelitus ostenduntur miraculorum insignia: Praestante Domino & Salvatore nostro Iesu Christo, qui in Trinitate perfecta viuuit & regnat vnus Deus per omnia secula seculorum,
Amen.

MAR